

Statsviterkonferansen 2014
Oslo 22.-23. mai

Kommunereform: Frivillighet eller tvang?

Harald Baldersheim
UiO

Problemet:

Å skalere styringsstrukturen
i samsvar med problemstrukturen

Problemet har mange løysingar

Kva er **sjansen for reform** etter

Dansk modell?

Finsk modell?

Nederlandsk modell?

Eller ein særeigen norsk modell?

	Kommunar før	Kommunar etter
Danmark (2002-07)	271	98
Finland (2005-12)	415	320
Nederland (2000-07)	537	441

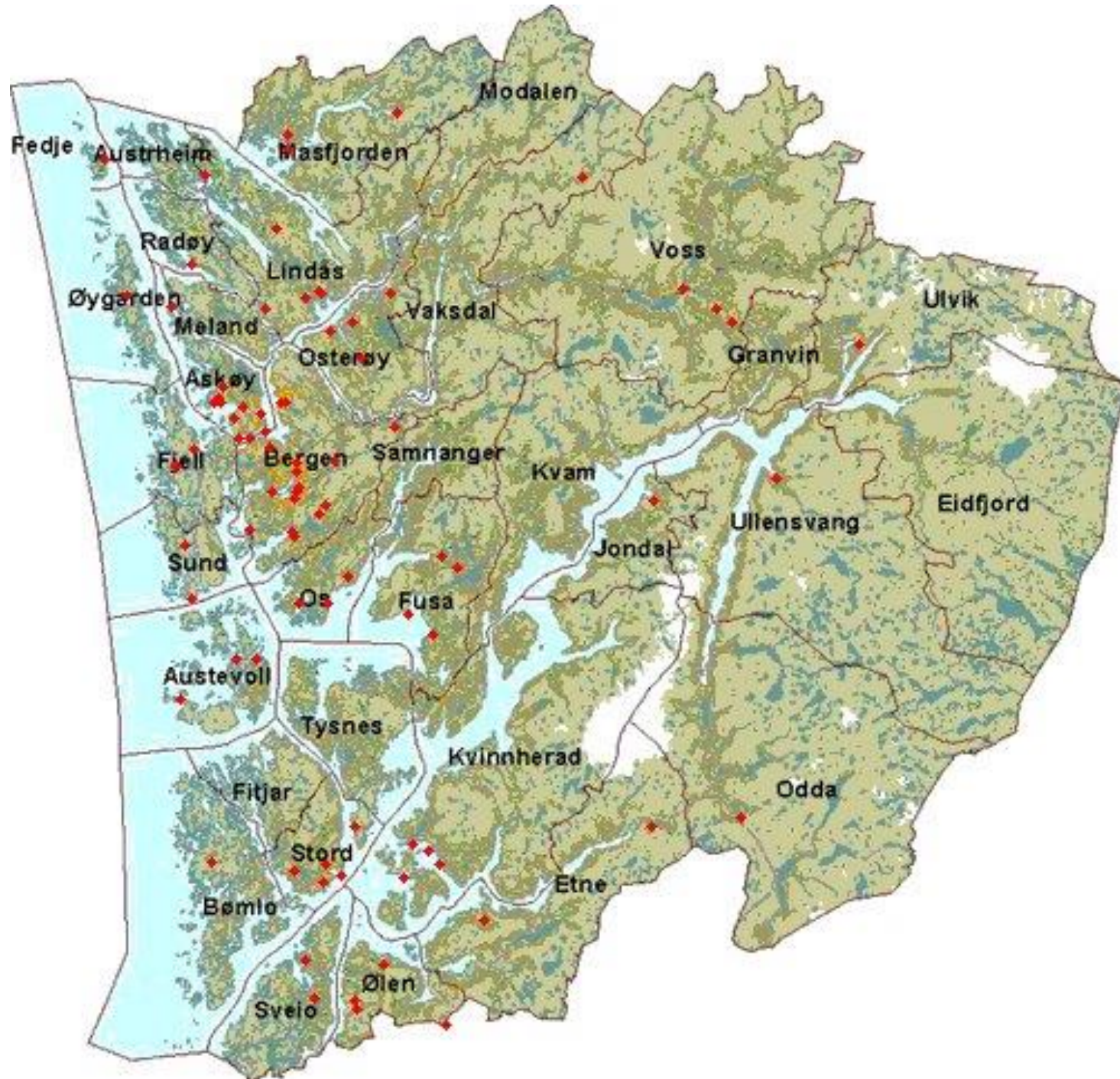
	Kommunar før	Kommunar etter	«Resultat- grad»
Danmark (2002-07)	271	98	67%
Finland (2005-12)	415	320	23%
Nederland (2000-07)	537	441	18%

	Kommunar før	Kommunar etter	«Resultat- grad»
Danmark (2002-07)	271	98	67%
Finland (2005-12)	415	320	23%
Nederland (2000-07)	537	441	18%
Noreg (2014-?)	428	*152?	65%?
*innbyggjarane i kommunar <i>mindre enn</i> 20' i dag fordelt på 100 samanslåtte kommunar med ca. 20' innb. kvar (40 % av innb. bur i dag i kommunar < 20')			

To utgangspunkt:

Nordhordland/Masfjorden

Europa

Haugsvær, May 28 2005, Arnt Flatmo
Masfjorden view from the trail to Rustefjellet

Tabell 4 Folketal 2002 og 2012 samt prognose for 2022 og 2032 (31.12 i året)

Kommune	Alternativ	2002	2012	2022
Modalen	Middels	346	383	423
Osterøy	Middels	7140	7674	8761
Meland	Middels	5704	7347	9599
Radøy	Middels	4649	5003	5729
Lindås	Middels	12721	14820	17095
Austrheim	Middels	2519	2833	3526
Fedje	Middels	672	569	509
Masfjorden	Middels	1738	1696	1791
Gulen	Middels	2450	2305	2346

**Dette kom fram i fellesmøte om ny kommunestruktur
i Masfjorden 6. feb. 2014:**

Dette kom fram i fellesmøte om ny kommunestruktur i Masfjorden 6. feb. 2014:

- Kommunen har god økonomi
- Ser ikkje økonomiske gevinstar ved samanslåing, kanskje tap på lang sikt
- Folk er godt nøgde med tenestene
- Skulane presterer mellom dei beste på nasjonale prøver
- Lokaldemokratiet fungerer godt
- Det blir lang veg til nytt kommunesenter i Knarvik – 1 t kjøring
- Færre folkevalde, lengre veg til dei styrande
- Samfunnsutvikling: Kanskje meir vekst i Knarvik – kva gagnar det Masfjorden?
- Ikkje godtgjort at den største kommunen, Lindås, fungerer betre enn dei mindre

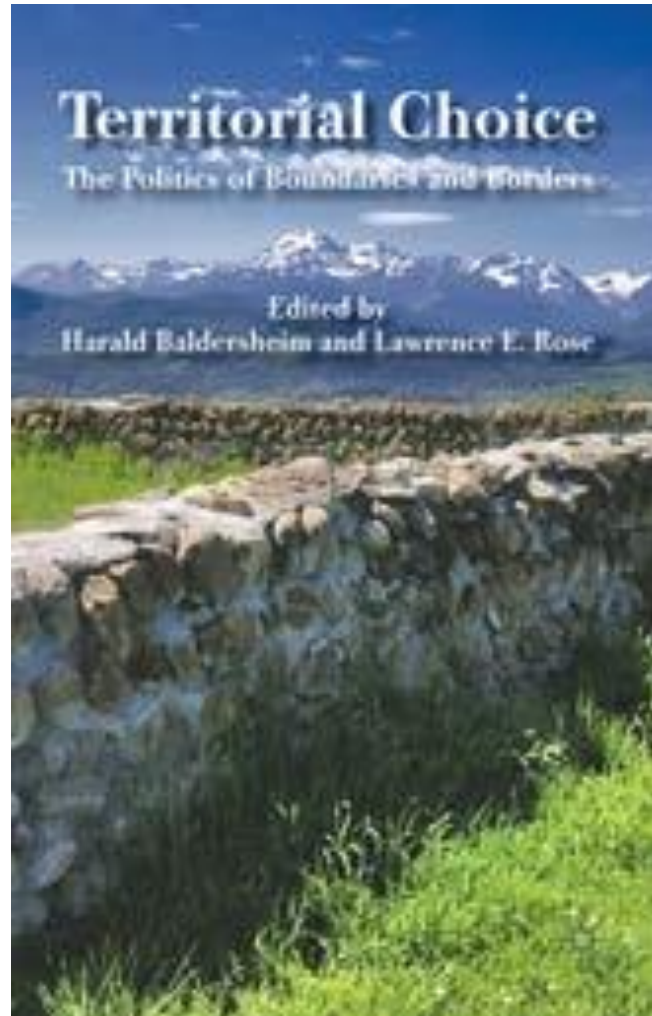
Dette kom fram i fellesmøte om ny kommunestruktur i Masfjorden 6. feb. 2014:

- Kommunen har god økonomi
- Ser ikkje økonomiske gevinstar ved samanslåing,
kanskje tap på lang sikt
- Folk er godt nøgde med tenestene
- Skulane presterer mellom dei beste på nasjonale prøver
- Lokaldemokratiet fungerer godt
- Det blir lang veg til nytt kommunesenter i Knarvik – 1 t kjøring
- Færre folkevalde, lengre veg til dei styrande
- Samfunnsutvikling: Kanskje meir vekst i Knarvik –
kva gagnar det Masfjorden?
- Ikkje godtgjort at den største kommunen, Lindås, fungerer betre
enn dei mindre

**Kvifor skal vi gå for kommunesamanslåing?
spurde dei folkevalde**

Territorial Choice in Eleven European Countries

The politics of boundaries and borders

**Søk etter løysingar på skalaproblemet i 11
europeiske land**

Kva var resultatata?

Kva var vilkåra for framgang og feilslag?

Resultat

Kommunesamanslåing (eks. Danmark, Finland, Hellas, Tyskland)

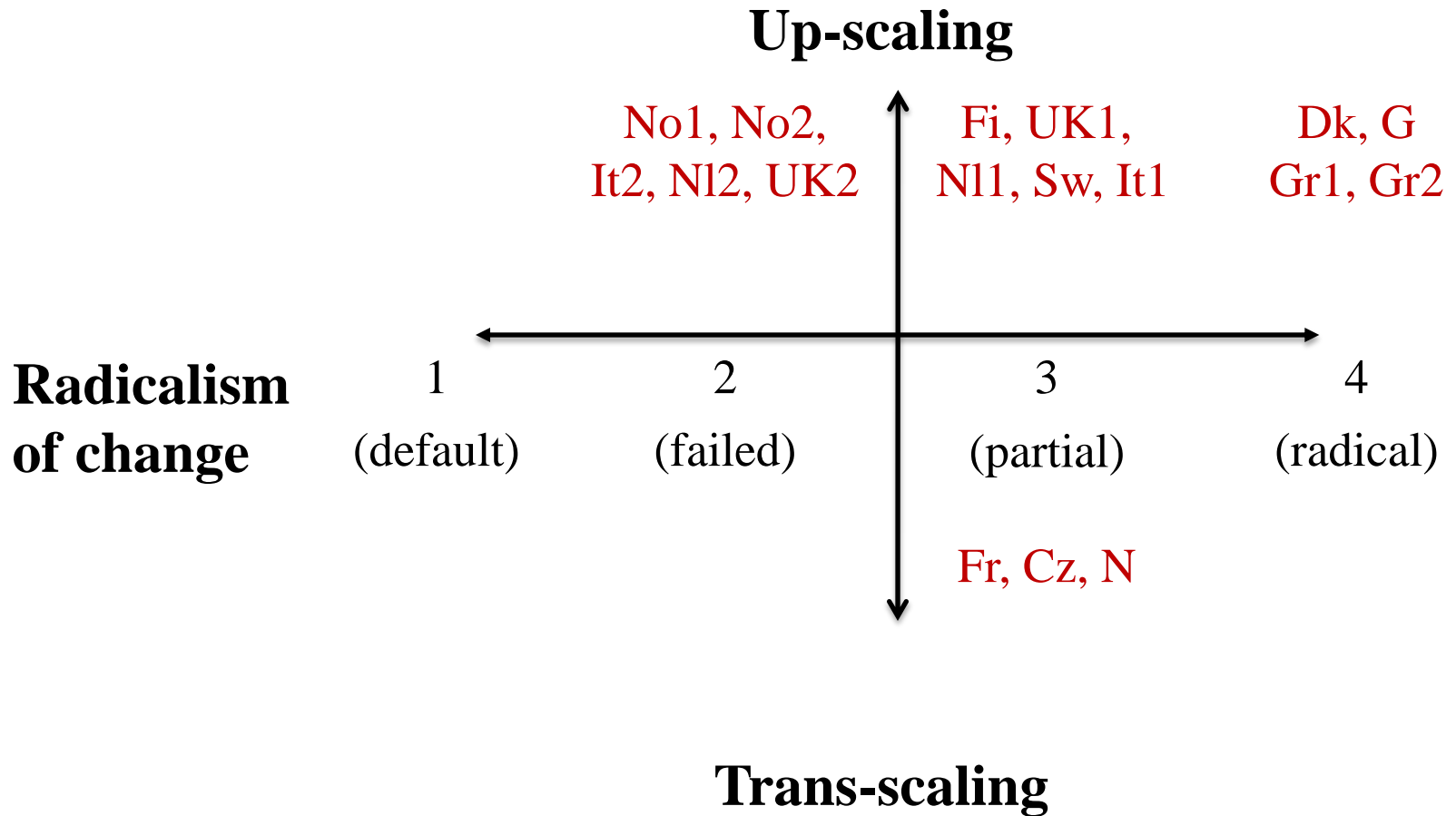
Interkommunale løysingar (eks. Frankrike, Noreg, Tsjekkia)

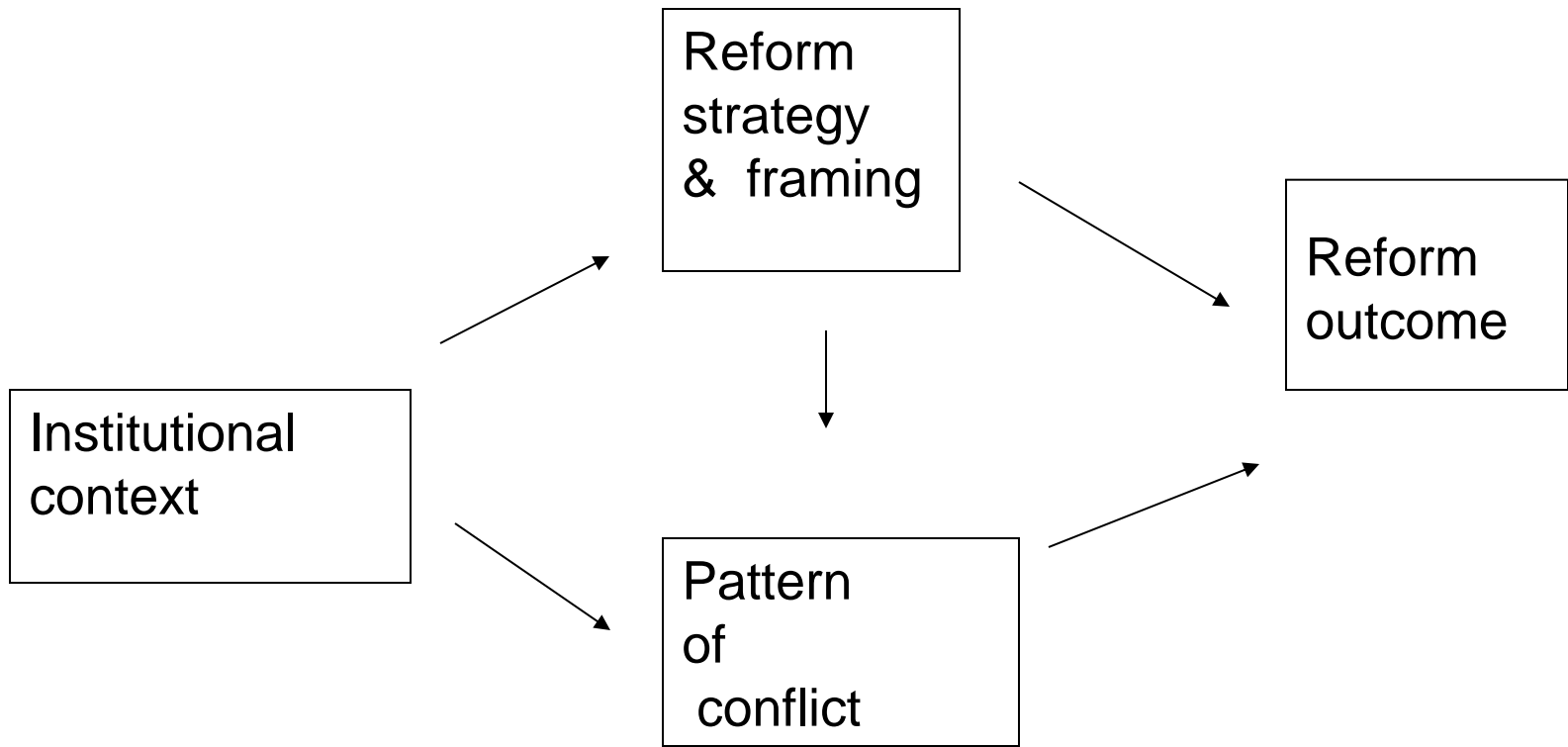
Differensiering – ‘variabel geometri’ (eks Tsjekkia)

Regionalisering (eks. Italia, Sverige)

Statleggjering (eks. Noreg)

Territorial choice: Outcomes

Analytical framework

Strategies of territorial reform

Scope of reform

**Room for
local
voice**

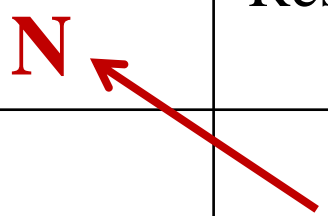
		<i>Comprehensive</i>	<i>Incremental</i>
<i>Weak</i>		Jacobin	Reserve power
<i>Strong</i>		Experiments	Girondin

Strategies of territorial reform

Scope of reform

Room for
local
voice

		<i>Comprehensive</i>	<i>Incremental</i>
<i>Weak</i>	Jacobin		Reserve power
<i>Strong</i>	Experiments		Girondin

A red arrow points from the 'Girondin' cell (Strong local voice, Incremental scope) to the 'N' in the 'Jacobin' cell (Weak local voice, Comprehensive scope).

Strategies of territorial reform

		Scope of reform	
		<i>Comprehensive</i>	<i>Incremental</i>
Room for local voice	<i>Weak</i>	Jacobin	Reserve power
	<i>Strong</i>	Experiments	Girondin

Hopehavsfalla

Strategies of territorial reform

Scope of reform

Kapringfella

		<i>Comprehensive</i>	<i>Incremental</i>
Room for local voice	<i>Weak</i>	Jacobin	Reserve power
	<i>Strong</i>	Experiments	Girondin

Room for local voice

Weak

Jacobin

Reserve power

Strong

Experiments

Girondin

Hopehavsfalla: Vedtak i fylkeskommunane vedr. alternativ for strukturell utvikling, hausten 2007/vinteren 2008		
Fylkeskommune	Standpunkt til storregion/samanslåing versus forsterka fylkeskommune	Fylkeskommune med største by i potensiell region
Finnmark	FFK	
Troms	Region (3 nordnorske fylke)	X
Nordland	FFK	
Nord- Trøndelag	FFK	
Sør- Trøndelag	Region (med N. Tr.)	X
Møre og Romsdal	FFK	
Sogn og Fjordane	FFK	
Hordaland	Region (med Sogn & F.og Rogaland)	X
Rogaland	FFK	
Vest-Agder	Region (med Aust- Agder)	X
Aust-Agder	Region (med Vest Agder and Telemark)	
Telemark	Endra standpunkt frå region til FFK	
Vestfold	FFK	
Buskerud	Endra standpunkt frå region til FFK	X
Oppland	FFK	
Hedmark	FFK	
Akershus	Region (med Oslo, og kanskje Østfold)	X (med Oslo som regionsenter)
Østfold	Frå region til FFK	
Oslo	FFK	

Funn

Mange måtar å løyse skalaproblem på

Institusjonskontekst ingen direkte kausalfaktor

Komplekst samspel mellom strategiar og konflikhtar innan institusjonelle rammer

Presentasjonsfaktoren («framing») er viktig

): Rom for politisk leiarskap!

Politisk leiarskap

): Skape **oppslutning** om politiske handlingsalternativ

Strategiar for oppslutning (Samuels 2002)

- Inspirerende visjonar («fagre løfte»)
- Insentiv («kjøpe støtte»)
- True («skremselspropaganda»)

Leiarskap så langt i kommunereforma?

Leiarskap så langt i kommunereforma?

Inspirerende visjonar («fagre løfte»):

-- **godtgjort at store kommunar er betre enn små??**

Leiarskap så langt i kommunereforma?

Inspirerende visjonar («fagre løfte»):

-- **godtgjort at store kommunar er betre enn små??**

Insentiv («kjøpe støtte»):

-- **er samanslåingsstønnen (4,15 milliard?) treffsikker nok??**

Leiarskap så langt i kommunereforma?

Inspirerende visjonar («fagre løfte»):

-- **godtgjort at store kommunar er betre enn små??**

Insentiv («kjøpe støtte»):

-- **er samanslåingsstønadene (4,15 milliard?) treffsikker nok??**

True («skremselspropaganda»):

-- **er trugsmåla truverdige??**

"SMÅKOMMUNEPROBLEMET" I PERSPEKTIV

Driftsutgifter i alt (netto) 2000

4 kommunegrupper

